

Promjene strukture kostiju kao kontraindikacija za metode manualne medicine

Zmago TURK

Učna bolnica Maribor, Odjel za rehabilitacijsku medicinu, Ljubljanska 5, Maribor, Slovenija

Primljeno/Received: 2000-02-24; Prihvaćeno/Accepted: 2000-03-10

Changes of Bone Structures in Osteoporosis as a Contraindication for the Methods of Osteopathic Manipulative Medicine

Before every particular manipulative treatment right and exact diagnosis of bone changes is needed. It could be measured and diagnosed by X-rays or other diagnostic procedures which could show the structure of bones and joints. Absolute contraindication for osteopathic manipulation are osteoporotic changes on the local and systemic level and relative for vertebral spine and vertebral joints. Results of non compliance and ignoring of contraindications as well as malpractice of manual treatment could be catastrophic and probably fatal.

Manualna medicina je metoda fizikalne medicine koja se koristi pri liječenju strukturnih promjena na lokomotornom sustavu. Temelji se na načelu da sukturne promjene neminovno uzrokuju funkcionalnu smetnju nekoga di-jela lokomotornog sustava, a ta funkcionalna smetnja smanjuje ili onemo-gućuje funkcionalnu sposobnost nekog zgloba ili kralješnice. Saniranjem strukturne promjene može se obično sanirati i funkcionalna promjena. Manualna medicina najviše se rabi pri liječenju promjena na kralješnici ili zglobovima. Sastoji se od dviju temeljnih metoda: mobilizacije i manipulacije. U Sloveniji se manualnom medicinom može baviti samo liječnik, jer liječenju strukturnih promjena obvezatno predstoji dijagnosticiranje promjene strukture kostiju, odnosno prije liječenja valja ustanoviti sve mogućnosti komplikacija i kontraindikacija. Stoga je metoda apsolutno u rukama liječnika.

* Rad će biti referiran na znanstvenom skupu *Osteoporozna*, KB Dubrava, Zagreb, 24. ožujka 2000.

Strukturne promjene kostiju dijagnosticiraju se na temelju rendgenograma, a u novije vrijeme i dvofotonskom denzitometrijom.

Lokalne promjene strukture kostiju mogu nastati zbog imobilizacije kosti poslije ozljeda, usljed algodistrofičnih promjena ili nekih drugih kroničnih lokalnih bolesti koje ne utječu na promjene uobičajene u strukturi kostiju.

Osteoporozna se javlja poslije 50. godine života, osobito u žena, vrlo je česta i posljednjih godina poprima posebno medicinsko značenje. Naime, osteoporozna mogući znak brojnih internističkih bolesti. Gotovo svaka druga žena poslije 55. godine boluje od nekog oblika osteoporoze, koja se (u Sloveniji) dijeli na osteopeniju, osteoporozu i jaku osteoporozu. Do takvih promjena dolazi usljed hormonskih promjena u menopauzi. Danas postoje različite teorije i različiti programi liječenja osteoporoze – od tzv. preventivnih metoda u mladosti do medikamentozne terapije na početku klimakterija. Fizikalna medicina svojim metodama liječenja, posebice magnetoterapijom i kinezioterapijom, može spriječiti razvoj osteoporotičnih promjena, a ima značajno mjesto u prevenciji komplikacija ozljeda. Same promjene na kostima kontraindikacija su za manipulativnu terapiju na tom segmentu. Tako je generalizirana osteoporozna II. i III. stupnja apsolutna kontraindikacija za svaki manipulativni tretman, osobito na vratnoj kralješnici i drugim osjetljivim dijelovima lokomotornog sustava. U tom slučaju rabe se metode blage **mobilizacije** mekih dijelova bolnog segmenta, a masažom refleksnih zona pokušava se smanjiti spasticitet i time ishemiju bolnog područja. I prilikom mobilizacije bolnog vertebralnog ili vertebrogeenog segmenta treba biti oprezan jer su osim osteoporotičnih promjena kostiju moguće i veće promjene na mekim dijelovima ili malim zglobovima vertebralnoga dinamičkog segmenta. Tom se metodom obavlja mobilizacija agonista i postizomerička relaksacija antagonista. Mobilizaciju se obično izvodi u ležećem položaju, kako bi se izbjegle tonizirajuće promjene koje mogu postojati u stojećem i sjedećem položaju.

ZAKLJUČAK

Manualna medicina je medicinska znanost i tehnika i mora je provoditi za to osposobljeni liječnik. Prije svakog tretmana potrebna je egzaktna dijagnoza nastalih promjena na kostima, a može se dobiti rendgenskim ili drugim dijagnostičkim metodama koje pokazuju strukturu kostiju i zglobova. Same osteoporotične promjene lokalnoga i sistemskog značenja apsolutna su kontraindikacija za manipulaciju i relativna kontraindikacija za mobiliza-